

Οι Χριστιανοί επεβίωσαν από συστηματικούς κτηνώδεις διωγμούς ειδωλολατρών επί τρεις αιώνες, και αυξήθηκαν, και κατέκτησαν την Ρωμαϊκή αυτοκρατορία. Αν οι διωγμοί τους οποίους υποτίθεται ότι υπέστησαν οι ειδωλολάτρες από τους Χριστιανούς ήταν αλήθεια, αυτοί γιατί δεν επέζησαν;

Μήπως κάτι άλλο συμβαίνει; Μήπως τελικά απλώς οι Έλληνες εγκατέλειψαν ΕΛΕΥΘΕΡΑ, μια κτηνώδη ειδωλολατρική και φονική θρησκεία, για να ασπασθούν την πίστη τής Αγάπης τού Ιησού Χριστού;

Οι Νεοπαγανιστές, προσπαθούν να "αλλάξουν θέμα" όσον αφορά τους διωγμούς στους οποίους υπέβαλλαν συστηματικά τους Χριστιανούς επί τρεις αιώνες συνεχώς. Προσπαθούν να κάνουν το μαύρο άσπρο, και να εμφανισθούν ως θύματα, ότι δήθεν αυτοί ήταν που διώχθηκαν. Όμως η ιστορία μιλάει. Και το Χριστιανικό δόγμα επίσης μιλάει. Ας αρχίσουμε πρώτα απ' αυτό:

Ο Χριστός είχε πει: «ΑΓΑΠΑΤΕ ΚΑΙ ΤΟΥΣ ΕΧΘΡΟΥΣ ΣΑΣ» (Λουκάς 6/ς' 27). Είπε επίσης: «Εάν μείνετε στα δικά μου λόγια, τότε είσαστε αληθινά μαθητές μου» (Ιωάννης 8/η' 31). Με βάση αυτά τα λόγια, ΟΠΟΙΟΣ ΔΕΝ ΑΚΟΛΟΥΘΗΣΕ ΑΥΤΟ ΤΟ ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ ΔΕΝ ΜΠΟΡΕΙ ΝΑ ΘΕΩΡΗΘΕΙ ΑΛΗΘΙΝΟΣ ΧΡΙΣΤΙΑΝΟΣ. Και σήμερα, αν ανοίξουμε την εφημερίδα, θα δούμε πλήθος εγκλήματα από Χριστιανούς, και οι φυλακές είναι γεμάτες από ανθρώπους που η ταυτότητά τους γράφει: «Χριστιανός». ΕΙΝΑΙ ΟΜΩΣ ΟΛΟΙ ΑΥΤΟΙ ΧΡΙΣΤΙΑΝΟΙ; Πώς θα χαρακτηριστούν Χριστιανοί, εφ' όσον δεν τηρούν τα λόγια του Χριστού;

Άρα λοιπόν, δεν μπορεί κανείς να κατηγορήσει τον Χριστιανισμό για εγκλήματα που έκαναν κάποιοι ΨΕΥΤΟΧΡΙΣΤΙΑΝΟΙ στο όνομα του Χριστού. Και σίγουρα έγιναν πολλά έκτροπα στην ιστορία από φανατικούς ψευτοχριστιανούς, που ποτέ δεν εφάρμοσαν το λόγο του Χριστού, αλλά κινούνταν από τυφλό μίσος και αγάπη για πλιάτσικο. Τι θα πούμε λοιπόν; Ότι φταίει ο Χριστός και η Χριστιανική πίστη, επειδή κάποιοι δεν ακολούθησαν τα λόγια Του και τη Χριστιανική πίστη; Είναι σαν να λες ότι φταίει η Ιατρική επιστήμη επειδή υπάρχουν και κομπογιαννίτες!

Όμως και αυτό ήταν αναμενόμενο και προφητευμένο ότι θα γίνει. Στην Αγία Γραφή μιλάει σαφέστατα για τους μελλοντικούς ψευτοχριστιανούς που θα εμφανίζονταν, «εξ αιτίας των οποίων η οδός της αληθείας θα βλασφημηθεί» (Β' Πέτρου 2/β' 2). Όμως δεν φταίει η οδός της αληθείας όταν κάποιος την παραβαίνουν και εγκληματούν.

Ενέργειες φανατικών, μπορεί κανείς να ανακαλύψει πολλές στην ιστορία τών 2000 ετών τής ιστορίας τής Χριστιανικής Εκκλησίας. Και σήμερα συμβαίνουν. Όμως δεν είναι αντιπροσωπευτικές τής Χριστιανικής πίστης τής αγάπης. Όσοι τα κάνουν αυτά, στην πραγματικότητα αρνούνται την πίστη τού Χριστού, και εκπίπτουν από τη Χριστιανική ιδιότητα. Και κυρίως, αυτές οι ενέργειες, είναι σπάνιες και μεμονωμένες.

Όμως οι Νεοπαγανιστές, μας λένε κάτι άλλο. Κατηγορούν τους Χριστιανούς ότι επιβλήθηκαν με τη βοήθεια συστηματικών διωγμών, με τη βοήθεια συγκεκριμένων αυτοκρατόρων τού 4ου αιώνα. Μας λένε ότι ο Χριστιανισμός δεν ήταν η ελεύθερη επιλογή τών Ελλήνων, αλλά μια θρησκεία που τους επιβλήθηκε από την εξουσία.

Σε αυτούς απαντάμε πρώτα με τα εξής ερωτήματα: "Μα αν είναι έτσι, πώς οι Χριστιανοί αυξήθηκαν μέσα από συστηματικούς κρατικούς διωγμούς τριών αιώνων, και τελικά κατέκτησαν και την ίδια την εξουσία; Αυτοί γιατί δεν εξαφανίστηκαν, ενώ οι ειδωλολάτρες χάθηκαν; Ανάγκασε ποτέ κανείς τους Χριστιανούς να πεθαίνουν με μαρτυρικό τρόπο χάριν τής πίστης τους επί τρεις αιώνες; Και ποιος λαός άλλαξε ποτέ μια πίστη που άξιζε και που αγαπούσε, χάριν διωγμού;"

Μήπως τελικά οι διωγμοί τών Χριστιανών ήταν κρατικοί διωγμοί, χειρότεροι τών εθνικών;

Η δεύτερη απάντησή μας, θα έρθει όμως από τους ίδιους τους ιστορικούς. Από τα επόμενα ιστορικά στοιχεία που θα παρουσιάσουμε εδώ, θα γίνει περίτρανα εμφανές, πόσο διαστρέφουν την ιστορία οι Νεοπαγανιστές, για να ξεφύγουν αφ' ενός από την ευθύνη τών διωγμών που οι ίδιοι έκαναν τότε, και αφ' ετέρου να προκαλέσουν τη συμπάθεια τού κόσμου προς αυτούς, και την αντιπάθεια προς τον Χριστιανισμό, ώστε να προσελκύσουν τους αφελείς και τους ανιστόρητους.

Ο Θεοδόσιος με διάταγμά του στις 27-2-380 μ.Χ., ανακηρύσσει επίσημη θρησκεία του κράτους τον Χριστιανισμό. (Cod. Theod. XVI, 1,2). Μέτρα κατά της αρχαίας θρησκείας

έλαβε πολλά (απαγόρευση θυσιών, δήμευση λατρευτικών χώρων, αποπομπή εθνικών ιερέων, 391 π.Χ.). Το 392 με διάταγμα παρακωλύονται οι αθλητικοί αγώνες, λόγω του θρησκευτικού (ειδωλολατρικού) τους χαρακτήρα, με αποκρύψωση την κατάργηση των Ολυμπιακών (393), στο πλαίσιο όμως της απαγόρευσης στο πλαίσιο όμως κάθε εθνικής θρησκευτικής εκδηλώσεως (Ιστορία της Βυζαντινής Αυτοκρατορίας (324 – 1453), μετάφρ. Δ. Σαβράμη, Αθήνα 1954, σ. 110 ε. Πρβλ. Αικ. Χριστοφιλοπούλου, Βυζαντινή Ιστορία, Α' Αθήνα 1975, σ. 175 ε.).

Παρ' όλα αυτά, το χρυσελεφάντινο άγαλμα του Δία, έργο του Φειδία, δεν καταστράφηκε, όπως δεν καταστράφηκαν και τα ιερά του χώρου. Αντίθετα το άγαλμα μεταφέρθηκε στην Κωνσταντινούπολη, για τη διακόσμηση της πρωτεύουσας του κράτους! (όπως είχε μεταφερθεί εκεί και το άγαλμα του Απόλλωνα, και πλήθος άλλων αγαλμάτων). Άρα το πρόβλημα ήταν η λατρεία των ειδώλων, και όχι η τέχνη ή το πνεύμα του Ολυμπισμού. Αυτό που απορρίφθηκε, δεν ήταν η επιστήμη η τέχνη και η διάνοηση, αλλά το ειδωλικό Πάνθεο, «ό,τι εις δαίμονας φέρει», κατά την επισήμανση του αγ. Γρηγορίου του Θεολόγου (Επιτ. Εις τον Μ. Βασίλειον, κεφ. 11).

Κατά τον Κ. Παπαρρηγόπουλο, «η αρχαία θρησκεία κατέρρευε εσωτερικά. Ο αρχαίος κόσμος κατέπιπτε βαθμηδόν, οικοθεν μάλλον ή δι' εξωτερικής επιδράσεως... Οι ναοί κατέπιπτον και η πίστις εμαραίνετο και εν γένει το αρχαίον θρήσκευμα εφθείρετο. Αλλ' εφθείρετο ηρέμα, ως εξ οργανικού θανατηφόρου νοσήματος μάλλον ή δια πληγών έξωθεν καταφερομένων». (Ιστορία του Ελληνικού Έθνους (εκδ. Ν.Δ. Νίκαια) τ. Γ, σ. 527 ε.). Σαφέστατα λοιπόν, ήδη η ειδωλολατρεία βρισκόταν ήδη σε μαρasmus, και απλώς ο Θεοδόσιος επιτάχυνε το τέλος της. Δεν ήταν η εξαφάνισή της αποτέλεσμα διωγμών, όπως θέλουν να μας κάνουν να πιστέψουμε οι νεοπαγανιστές, αλλά ήταν αποτέλεσμα μαρasmus, επειδή οι Έλληνες έβλεπαν την ανωτερότητα της Χριστιανικής πίστεως, και εγκατέλειπαν τα είδωλα. Έβλεπαν για 3 αιώνες τη Χριστιανική πίστη να αυξάνει, παρά τους συστηματικούς ανελέητους διωγμούς κατά των Χριστιανών. Αντιθέτως, η ειδωλολατρική πίστη που ήδη πέθαινε από μόνη της, κατέπεσε χωρίς διωγμούς, μόνο με την εξαγγελία νόμων, που ποτέ δεν εφαρμόστηκαν πραγματικά.

Ο Αυτοκράτωρ Θεοδόσιος ο Μέγας (379-395 π.Χ.) παρορμητικός, (ως Ισπανικής καταγωγής), στις συμπεριφορές του, δέχεται την μήνη των νεοπαγανιστών όχι μόνο για τα διατάγματά του, για τα οποία έγινε λόγος παραπάνω, αλλά κυρίως για την κατάργηση από αυτόν των Ολυμπιακών αγώνων (393 μ.Χ.). Επειδή και αυτό το θέμα ανατιμετωπίζεται από τους αντορθόδοξους αρχαιολάτρες συνήθως με πολύ πάθος και λίγη ιστορική γνώση, αναπαράγονται δε άκριτα οι ίδιες στερεότυπες θέσεις, παραθέτουμε τα εξής:

Οι αγώνες τον καιρό εκείνο, είχαν εκφυλισθεί εντελώς. Κορύφωση του εκφυλισμού ήταν ο Νέρων (+54 μ.Χ.) στον οποίο απανεμήθηκαν 1808 στεφάνια (μετάλλια) από διάφορες περιοχές, με την εξαγορά διαφόρων παραγόντων κατά τον Σουετώνιο (Νέρων 22-24).

Είναι ιστορικό λάθος η αντιμετώπιση του Θεοδοσίου Α' με αναχρονιστικά κριτήρια, που επιβάλλει η ανέρειστη μυθοπλασία της ανεπιστημοσύνης. Οι εθνικοί ιστορικοί Λιβάνιος και Θεμίστιος, που καταφέρονται εναντίον του, κατά την επιστημονική κριτική, δεν είναι πάντα ακριβείς και αντικειμενικοί. Συχνά κυριαρχούνται από προκατάληψη και πάθος κατά των Χριστιανών.

Ο Θεμίστιος (+380 π.Χ.) παρέμεινε στη θέση του καθηγητού ως τον θάνατό του. Η τοποθέτηση του Παπαρρηγόπουλου είναι πολύ ενδιαφέρουσα: «Ο Θεοδόσιος «κατήργησεν εν έτει 394 δια νόμου τον μέγαν ολυμπιακόν αγώνα, κατά την 293ην Ολυπιάδα». Παρατηρεί με νόημα ότι τελευταίος Ολυμπιονίκης στην πυγμή (393) ήταν ο Αρμένιος (!) μετέπειτα ηγεμόνας Βαραστάδης ή Αρδαβάζης, και προσθέτει: «και εξέλειπεν ούτω τότε δια παντός η επιφανεστάτη εκείνη των αρχαίων Ελληνικών πανηγύρεων». (Ιστορία του Ελληνικού Έθνους (εκδ. Ν.Δ. Νίκαια) τ. Β2, σ. 198 ε.).

Οι Ολυμπιακοί αγώνες, είχαν ήδη πεθάνει ηθικά, πολύ προ του Θεοδοσίου (http://www.geocities.com/nik_rom/gegon1/olympia1.htm)

Η παύση τους δεν ήταν μια φανατική αυθαίρετη ενέργεια, αλλά κάτι που επιβλήθηκε από την ιστορική συγκυρία. Όπως είχαν κατακτήσει, ήδη από τους τελευταίους π.Χ. αιώνες, οι Ο.Α., η παύση τους το 393 ήταν η μεγαλύτερη ευεργεσία γι' αυτός και για το αθλητικό πνεύμα. Αυτό δεν το καταλαβαίνουν μόνο οι αρχαιολατρικά σκεπτόμενοι, λόγω προκατάληψης και φανατισμού.

Εξ' άλλου, είναι χαρακτηριστικό ότι στην Αντιόχεια, την πόλη του Λιβανίου, αλλά και του αγίου Ιωάννου του Χρισσοστόμου, την πόλη των μεγάλων φιλοσοφικών και θεολογικών αναζητήσεων, αλλά και των μεγάλων θρησκευτικών παθών, διεξάγονταν κανονικά ως το 510 η 521 μ.Χ. γυμνικοί αγώνες προς τιμήν του Ολυμπίου Διός, με το όνομα «Ολυμπιακοί», μολονότι οι κυρίως Ολυμπιακοί Αγώνες είχαν προ πολλού καταργηθεί, χωρίς αυτό να ενοχλεί κανέναν.

Το 1994 δημοσιεύθηκε στο περιοδικό «Ελληνικά» (τ.44, Θεσσαλονίκη 1994, σ. 31-50), μελέτη της κ. Πολύμνιας Αθανασιάδη, καθηγήτριας του Πανεπιστημίου Αθηνών, με τον τίτλο: «Το λυκόφως των Θεών στην Ανατολική Μεσόγειο: Στοιχεία ανάλυσης για τρεις επί μέρους περιοχές». Η κ. Αθανασιάδη, επέλεξε εκεί τρεις περιοχές της αυτοκρατορίας με διαφορετική γεωγραφική φυσιογνωμία, ιστορικό υπόβαθρο και δημογραφική σύνθεση, εξασφαλίζοντας έτσι μεγαλύτερη αξιοπιστία στην έρευνά της. Οι περιοχές αυτές είναι η Ελλάδα, η Κωνσταντινούπολη και η Συρία – Παλαιστίνη. Έτσι αντιμετωπίζει εύκολα τις «γενικεύσεις του Λιβανίου» όσο και τον «υπερβολικά μεγάλο αριθμό φιλολογικών μαρτυριών» σε Χριστιανούς και εθνικούς συγγραφείς για την καταστροφή των ναών, που καταντά όπως λέει: «ύποπτος»!

«Στην προσπάθειά τους να ηρωποιήσουν επισκόπους και αυτοκράτορες, σε μια περίοδο, κατά την οποία ο θρησκευτικός φανατισμός θεωρείτο αρετή, συχνά οι εκκλησιαστικοί συγγραφείς απέδιδαν σ' αυτούς ΦΑΝΤΑΣΤΙΚΕΣ ΚΑΤΑΣΤΡΟΦΕΣ ΝΑΩΝ ή στην καλύτερη περίπτωση, μεγαλοποιούσαν τα ηροστράτεια ανδραγαθήματά τους».

Από την άλλη πλευρά, είναι η «κινδυνολογία» των εθνικών, για να παρουσιάσουν «τους εαυτούς τους ως μάρτυρες και την κοσμοθεωρία τους ως αντικείμενο συστηματικού και βάνουσου διωγμού, που διεξήγετο παράνομα, στο πλαίσιο μιας θεωρητικά ανεξιθρησκης αυτοκρατορίας». Γι' αυτό η αντικειμενική αυτή συγγραφέας, συνιστά «επιφυλακτική στάση» στις όποιες κρίσεις.

Η ίδια η συγγραφέας αναφέρει ότι «Σε τόπους όπως η Αθήνα ή οι Δελφοί, ο κανόνας είναι ότι τα μεταγενέστερα στρώματα έχουν καταστραφεί από τους ίδιους τους αρχαιολόγους στην προσπάθειά τους να φτάσουν όσο το δυνατόν γρηγορότερα στο κλασικό υπόστρωμα» των ανασκαφών. Τις παρατηρούμενες καταστροφές αποδίδουν οι αρχαιολόγοι στους σεισμούς, τις βαρβαρικές επιδρομές (4ο – 6ο αιώνα) και την εγκατάλειψη. Τα αρχαία μνημεία των Αθηνών και των Δελφών έμειναν απείραχτα από τους Χριστιανούς. Η μετατροπή τους σε Χριστιανικές Εκκλησίες, δείχνει περίτρανα τη συνείδηση της ιστορικής συνέχειας. Όσο και αν αυτό δεν ικανοποιεί τους σημερινούς αρχαιολάτρες.

Τη συνείδηση της ιστορικής συνέχειας των Ελλήνων Χριστιανών, που δεν απέρριψαν τον πολιτισμό των προγόνων τους, αλλά μόνο τη θρησκεία τους, υποστηρίζει και η κα Αθανασιάδη: «Οι εκκλησίες και τα παρεκκλήσια, που βρέθηκαν σπαρμένα μέσα και γύρω από το τέμενος του Απόλλωνα (=στους Δελφούς) υπογραμμίζουν τη συνέχιση της πανάρχαιης θρησκευτικής παράδοσης του τόπου».

«Ο βανδαλισμός ιερών αντικειμένων (από Χριστιανούς Έλληνες) ήταν πράξη σπάνια στην Ελλάδα» δέχεται η κ. Αθανασιάδη. Τέτοιες περιπτώσεις είναι «μεμονωμένες». «Η γενική εντύπωση από την Ελλάδα είναι ότι η φθίνουσα αρχαία πίστη ενέπνεε στους νεοφώτιστους Χριστιανούς, παρά τη δομική μισσαλοδοξία της θρησκείας τους, σεβασμό και συχνά κάποια συγκίνηση»

Μόνο εκεί που δεν υπήρχε «επαφή με την αστική παιδεία του Ελληνορωμαϊκού κόσμου», εκτός δηλαδή του ιστορικού Ελληνικού χώρου, και όπου «η παραδοσιακή θρησκεία είχε ισχυρές ρίζες», παρατηρείται φανατισμός και γίνονται καταστροφές. Αυτό συνέβαινε περισσότερο στην Ανατολή (Συρία – Φοινίκη – Παλαιστίνη). Η κ. Αθανασιάδη όμως ερμηνεύει με τα επιστημονικά κριτήριά της τις συμπεριφορές και σε περιοχές όπως η Συρία: «Εδώ δεν έχουμε μια αμιγή περίπτωση θρησκευτικού φανατισμού, αλλά είναι ξέσπασμα κοινωνικού και φυλετικού μίσους, ένα υποσυνείδητο, εθνικό κίνημα με αμφίεση, βέβαια, θρησκευτική». Με αυτό το κριτήριο μπορούν να ερμηνευτούν και μεταγενέστερες συμπεριφορές, χωρίς βέβαια να αγνοούνται και οι προκλήσεις εθνικών ομάδων. Όπου δε κυριαρχούν προκλήσεις (προβοκάτσιες), οι συμπεριφορές μένουν ανεξέλεγκτες.

Τα συμπεράσματα της κας Αθανασιάδη, δεν είναι μεμονωμένα, ούτε υποκειμενική γνώμη. Στα ίδια πορίσματα καταλήγει και ο γνωστός αρχαιολόγος Άγγελος Χωρέμης, ερμηνεύοντας την περίπτωση του Μεγάλου Θεοδοσίου. Κατά γραπτή δήλωσή του, «το διάταγμα του Θεοδοσίου του Μεγάλου (391 – 3 μ.Χ.), αναφέρει απαγόρευση λατρείας σε αρχαία ιερά και την είσοδο στους ναούς, δεν εντέλλεται όμως την καταστροφή τους. Άλλωστε δεν φαίνεται τέτοια καταστροφή στις αρχαιολογικές ανασκαφές. Τα μεγάλα κέντρα της αρχαίας λατρείας, εκείνα ακριβώς που λογικά θα έπρεπε να υποστούν τη μεγαλύτερη καταστροφή, όπως οι Δελφοί, η Ολυμπία, η Δωδώνη, τα ιερά των Αθηνών κ.ά. δεν φαίνεται, ανασκαφικά τουλάχιστον, να έπαθαν ζημιές από ανθρώπινο χέρι στα τέλη του 4ου αι. μ.Χ. Εξ' άλλου πολλοί ναοί της αρχαίας λατρείας σώθηκαν ως τις ημέρες μας σχεδόν ανέπαφοι, κυρίως στην Κάτω Ιταλία και τη Σικελία (όπου επίσης βασιλεύει ο Μ. Θεοδόσιος), αλλά και την κυρίως Ελλάδα, όπως το συγκρότημα της Ακροπόλεως των Αθηνών, ο ναός του Ηφαίστου (Θησείων) και ο Ναός του Ιλισσού». Μάλιστα, στον Θεοδοσιανό Κώδικα (XVI, 10,25) «επιτρέπεται στους Χριστιανούς να μετατρέπουν τους αρχαίους ναούς σε Χριστιανικούς», και γι' αυτό τον λόγο δεν καταστράφηκαν, αλλά σώθηκαν αυτούσιοι (βλ. τον αρχαίο ναό κάτω από τον ανηγερμένο από την αγία Ελένη τον 4ο αιώνα ναό της Παναγίας της Καταπολιανής ή Εκατονταφυλιανής στην Πάρο, που ανακάλυψε ο αρχαιολόγος Α. Ορλάνδος). Κατά τον μεγάλο βυζαντινολόγο Διον. Ζακυθινό η διάταξη αυτή έγινε ΑΚΡΙΒΩΣ ΓΙΑ ΝΑ ΣΩΘΟΥΝ ΟΙ ΝΑΟΙ. «Δεν υπάρχει λοιπόν καμία κρατική πολιτική, που να ενθαρρύνει την καταστροφή των αρχαίων ιερών».

Εκδηλώσεις φανατισμού μεμονωμένων προσώπων παρατηρούνται – και κατά τον Άγγ. Χωρέμη – στο πνεύμα της «ρεβάνς», αυτό όμως ουδέποτε υπήρξε πολιτική του Μεγάλου

Θεοδοσίου, για να μείνουμε σε έναν τόσο παρεξηγημένο στο σημείο αυτό αυτοκράτορα.

Κατά τον ίδιο αρχαιολόγο, «η απαγόρευση δεν φαίνεται να εφαρμόστηκε αυστηρά σε όλη την έκταση της Αυτοκρατορίας. Αλλιώς δεν θα είχε νόημα η επανάληψή της 40-45 χρόνια αργότερα από τον Θεοδοσίο τον Β΄ στον Θεοδοσιανό Κώδικα (C.Th. XVI, 10,25). Στον ίδιο κώδικα, λίγο παρακάτω, (C.Th. XVI, 10,25), επιτρέπεται στους Χριστιανούς να μετατρέπουν τους αρχαίους ναούς σε Χριστιανικούς, πράγμα που σημαίνει ή ότι οι ναοί αυτοί ακόμη λειτουργούσαν, ή ότι είχαν εγκαταλειφθεί. Πάντως δεν είχαν καταστραφεί. Ενώ λοιπόν υπάρχει κρατική πολιτική για την επιβολή του Χριστιανισμού (πολιτική που άλλωστε εφαρμόστηκε αρκετά ήπια), δεν υπάρχει καμία πολιτική που να ενθαρρύνει την καταστροφή των αρχαίων ιερών. Αυτό που πράγματι έγινε είναι καταστροφές και ακρότητες σε τοπικό επίπεδο, από φανατικούς εκκλησιαστικούς και πολιτικούς παράγοντες, κυρίως εναντίον αγαλμάτων αρχαίων θεοτήτων με συνηθέστερο το φαινόμενο της ρινοκοπής και καταστροφής των προσώπων. (Φυσικά δεν πρέπει να θεωρούμε ότι κάθε κατεστραμμένο άγαλμα μαρτυρεί και Χριστιανικό βανδαλισμό. Πολλά καταστράφηκαν από άλλες αιτίες και πάρα πολλά μεταφέρθηκαν στην Κωνσταντινούπολη, για το στολισμό της καινούργιας πρωτεύουσας). Οι άνθρωποι αυτοί εξαγρίωναν τον όχλο, πράγμα όχι δύσκολο, αν σκεφθούμε ότι μόλις 75 – 80 χρόνια χώριζαν την εποχή αυτή από τους φοβερούς διωγμούς του Διοκλητιανού και Γαλερίου (+311) και 55 – 60 χρόνια από τον «ηπιότερο» διωγμό του Λικινίου (311 – 324). Τον εξαγριωμένο αυτόν όχλο τον εξαπέλυαν να κάψει και να καταστρέψει οτιδήποτε «εθνικό» έβρισκε μπροστά του. Αυτή όμως ουδέποτε υπήρξε πολιτική του Μεγάλου Θεοδοσίου, και όπως θα δούμε, όταν έγινε, προσπάθησε να το σταματήσει και να το θεραπεύσει».

Σώζεται επίσης Λιβανίου Αντιοχέως, Λόγος προς Θεοδόσιον τον βασιλέα, «Υπέρ των Ιερών» (αρ. 30). Ο μεγάλος ρητοροδιδάσκαλος (314 – 393), επιφανής εκπρόσωπος της φθίνουσας Ελληνικής αρχαιότητας, διδάσκαλος και του αγίου Ιω. Χρυσοστόμου, έγραψε το 386 το κείμενο αυτό, απευθυνόμενος στον αυτοκράτορα Θεοδόσιο Α΄ (379-395) και παραπονούμενος για τη στάση φανατικών μοναχών (της Αντιοχείας) έναντι των τεμενών (εθνικών ναών). Απεχθανόταν ιδιαίτερα τους «μελανειμονούντας» (Λόγ. 30,8). Εν τούτοις, Χριστιανοί νέοι, όπως ο Μ. Βασίλειος, Αμφιλόχιος Ικονίου και Ιωάννης ο Χρυσόστομος έγιναν μαθητές του. Χαρακτηριζόταν «μικρός Δημοσθένης». Για την κατανόηση της στάσης του απέναντι του Χριστιανισμού, ας σημειωθεί ότι ήταν συνεπής οπαδός της ειδωλολατρίας, θυσίαζε στις θεότητες της και μετερχόταν τα μαντεία. Είχε μνηθεί σε διάφορα εθνικά μυστήρια. Ο ιερός Χρυσόστομος τον ονομάζει «πάντων διεισδαιμονέστατον» (ευσεβέστατον) (Εις Νεωτ. Χηρεύσασαν, 1). Πίστευε στην προσπάθεια του αυτοκράτορα Ιουλιανού και στην ανάρσταση του ειδωλολατρικού κόσμου, μολονότι κατά την νεότητά του έδειξε τάσεις φιλοχριστιανικές. Τον επηρέασε όμως ο Ιουλιανός, όπως και αυτός επηρεάστηκε από τον Λιβάνιο, του οποίου μελετούσε τα έργα και έγινε έμμεσα μαθητής του.

Περί του έργου του Λιβανίου το οποίο επικαλούνται οι αρχαιολάτρες ως απόδειξη για τους δήθεν Χριστιανικούς βανδαλισμούς εξ' αιτίας του διατάγματος του Θεοδοσίου, ο Αρχαιολόγος Αγγελος Χωρέμης παρατηρεί το εξής:

«Ο λόγος του Λιβανίου «Υπέρ των Ιερών» δεν γράφτηκε λόγω ακροτήτων, που έγιναν εις εφαρμογήν του διατάγματος κατά της αρχαίας θρησκείας. Το διάταγμα εξεδόθη το 391 και το κείμενο του Λιβανίου γράφτηκε το 386, δηλαδή πέντε ολόκληρα χρόνια ενωρίτερα με άλλη ευκαιρία. (P. Petit, "Sur la date du "pro Templis" de Libanius", στο Byzantion XXI (1951), fasc., 285-310). Ο Θεοδόσιος διόρισε ύπαρχο της Ανατολής κάποιον συμπατριώτη και φίλο του, τον Ίβηρα Μάτερνο Κυνήγιο. Ο άνθρωπος αυτός ήταν φανατικός θρησκόληπτος και έξαλλος. Υπεκίνησε πράγματι τον όχλο, επί κεφαλής του οποίου ήταν φανατικοί καλόγεροι, και άρχισαν να καταστρέφουν τα αρχαία ιερά, στην αρχή κυρίως τα μικρά και απροστάτευτα) ιερά της υπαίθρου και εν συνεχεία άρχισαν να μπαίνουν και να καταστρέφουν ιερά και μέσα στις πόλεις. Τότε ο Λιβάνιος γράφει τον περίφημο και ωραιότατο λόγο του «Υπέρ των Ιερών». Η αντίδραση του «θρησκόληπτου» Θεοδοσίου ήταν να... απαγορεύσει στους μοναχούς την είσοδο στις πόλεις, προστατεύοντας έτσι τα εθνικά ιερά των άστεων και όταν σε λίγο πέθανε ο Μάτερνος Κυνήγιος τοποθέτησε Ύπαρχο της Ανατολής τον σώφρονα ΕΘΝΙΚΟ Ευτόλμιο Τατιανό, ο οποίος κατάφερε να ηρεμήσει τα πράγματα και να φέρει την καταλλαγή.

Όλα αυτά μαρτυρούν ότι ουδέποτε υπήρξε επίσημη πολιτική του Θεοδοσίου η καταστροφή του αρχαίου κόσμου και μάλιστα με την μορφή των ακραίων βανδαλισμών, όπως λέγεται συνήθως. Μαρτυρούν επίσης το κύρος που είχε ο Λιβάνιος στον θεωρούμενο θρησκόληπτο βασιλέα, κύρος που φάνηκε και όταν με δύο ακόμα λόγους του, τους: «Προς Θεοδόσιον τον Βασιλέα επί ταις διαλλαγαίς» κατόρθωσε να σώσει την Αντιόχεια, η οποία είχε στασιάσει. Σ' αυτήν την προσπάθεια είχε και την συνεπικουρία του επισκόπου Αντιοχείας Φλαβιανού, του οποίου τον λόγο φαίνεται ότι είχε γράψει ένας νεαρός Χριστιανός κληρικός, μαθητής του Λιβανίου, ο Ιωάννης ο Χρυσόστομος. Βλέπουμε λοιπόν, ότι και συνεργασία με Χριστιανούς είχε ο Λιβάνιος, όταν κοινοί στόχοι το επέβαλλαν».

Παρατηρούμε ότι οι άνθρωποι εκείνης της εποχής, ζούσαν τα πράγματα μέσα στη φυσικότητά τους, και όχι στο τεχνητό κλίμα αντιπαλότητας, που δημιουργούν οι φανατικοί παγανιστές των ημερών μας.

Συνεχίζει ο κ. Χωρέμης: «Τα θρησκευτικά διατάγματα του Θεοδοσίου ανήκουν σε μια σειρά διαταγμάτων που αρχίζουν ήδη από τον Μεγάλο Κωνσταντίνο και ολοκληρώνονται με τον Ιουστινιανό. Είναι διατάγματα που υποβοηθούν την, ούτως ή άλλως, εξελισσόμενη πορεία της Αυτοκρατορίας προς τον Χριστιανισμό. Άλλωστε κανέναν λαός δεν άλλαξε ποτέ την

πίστη του, αν η πίστη αυτή δεν είχε ήδη ξεπέσει στην συνείδησή του και αν δεν ήταν έτοιμος ψυχικά να δεχθεί τη νέα θρησκεία. Στην πορεία αυτή προς τη νέα θρησκεία, υπάρχει αναμφισβήτητα κάποια πίεση εκ μέρους των Χριστιανών, αλλά όχι κρατικά κατευθυνόμενη βία.

Δεν μαρτυρούνται διωγμοί σαν αυτούς, που είχαν υποστεί οι ίδιοι οι Χριστιανοί μερικές δεκαετίες πριν, ούτε βίαιοι εκχριστιανισμοί, όπως έγιναν τον καιρό του Καρλομάγνου, της Ισπανικής reconquista κ.ά. Μαρτυρούνται ακρότητες, συχνά άγριες, αλλά πάντα περιορισμένες τοπικά και χρονικά. ΤΟ ΠΕΡΙΕΡΓΟ ΔΕΝ ΕΙΝΑΙ ΠΩΣ ΕΓΙΝΑΝ ΑΓΡΙΟΤΗΤΕΣ, ΤΟ ΠΕΡΙΕΡΓΟ ΕΙΝΑΙ ΠΩΣ ΕΓΙΝΑΝ ΜΟΝΟ ΤΟΣΟ ΛΙΓΕΣ ΜΕΤΑ ΑΠΟ ΤΑ ΜΑΡΤΥΡΙΑ ΠΟΥ ΕΙΧΑΝ ΥΠΟΣΤΕΙ ΟΙ ΧΡΙΣΤΙΑΝΟΙ.

Εκτός από τους θρησκευτικούς λόγους, που επέβαλαν την έκδοση των διαταγμάτων, υπήρχαν και σοβαρότατοι πολιτικοί λόγοι. Οι μεγάλες πολυεθνικές αυτοκρατορίες πάσχουν έντονα από την απουσία συνεκτικού ιστού. Κατά καιρούς προσπάθησαν να αναπληρώσουν αυτήν την έλλειψη με διάφορους τρόπους, θεοποίηση του βασιλέως, πίστη στην βασιλεύουσα Δυναστεία κ.ά. Η Ρώμη βρήκε την λύση της θεοποίησης της ίδιας της πόλεως (θεά Ρώμη) και μετά την ίδρυση της αυτοκρατορίας, θεοποίηση του ίδιου του αυτοκράτορα. Συνεπώς ο υπήκοος της Αυτοκρατορίας μπορούσε να λατρεύει όποιους θεούς ήθελε υπό τον όρον ότι θα θυσίαζε και στην Ρώμη και στον Καίσαρα. Το σύστημα αυτό απέτυχε. Μέσα στο παρακμιακό θρησκευτικό κομφούζιο του τέλους του αρχαίου Ρωμαϊκού κόσμου η λατρεία της Ρώμης δεν έλεγε και πολλά πράγματα σε πληθυσμούς όπως οι Βρετανοί, οι Γαλάτες, οι Ίβηρες, οι Σύριοι, οι Έλληνες κ.ά., η δε λατρεία του Καίσαρος (με τις διάφορες *Damnatio Memoriae*) είχε εξευτελισθεί εντελώς. (Θαυμάσια εικόνα του θρησκευτικού αυτού κυκεώνα δίδει ο Δ. Ζακυθηνός στο: «Ιστορία του Βυζαντινού κράτους» Ι (395-1081), 10-11 Αθήνα 1953). Εν τω μεταξύ ο Χριστιανισμός διωκόμενος και βασανιζόμενος προχωρούσε, αγκάλιαζε όλους τους λαούς της Αυτοκρατορίας και τους έδινε μια κοινή πίστη και μια κοινή σωτηριολογική ελπίδα. Πρόσφερε έτσι, άθελά του ίσως (κατά θείαν οικονομίαν θα έλεγε ο πιστός), και στην αυτοκρατορία τον ισχυρό συνεκτικό ιστό, που τόσο χρειαζόταν για την επιβίωσή της.

Μια σειρά Αυτοκρατόρων, από τον Μεγ. Κωνσταντίνο ως τον Ιουστινιανό, κατάλαβαν την αναγκαιότητα αυτή. Η αλλαγή πέτυχε και χάρισε στην γερασμένη Ρωμαϊκή αυτοκρατορία μια χιλιετή δημιουργική παράταση ζωής.

Στα πλαίσια αυτής της διαδρομής πρέπει να κατανοήσουμε και τα θρησκευτικά διατάγματα του Θεοδοσίου».

Μετά από όλα αυτά, είναι πλέον φανερή η πραγματική κατάσταση της Χριστιανικής πλέον Ρώμης, και είναι ακόμα πιο φανερή η διαστρέβλωση που κάνουν στην ιστορία οι νεοπαγανιστές, προσπαθώντας αφ' ενός να διογκώσουν τα γεγονότα, για να φανούν «θύματα», και να κερδίσουν τη συμπάθεια του κόσμου. Όμως η ιστορία μιλάει καθαρά, μέσω των στοιχείων που υπάρχουν. Και η ίδια η ιστορία, αντί για θύματα, τους αναδεικνύει ΑΠΑΤΕΩΝΕΣ!

Τα στοιχεία για το άρθρο αυτό, αντλήθηκαν από το εξαιρετικό και αποκαλυπτικό βιβλίο του π. Γ. Μεταλληνού: «Παγανιστικός Ελληνισμός ή Ελληνορθοδοξία;» Σελ. 131-137, 157-165, 172 – 174. Εκδόσεις Αρμός, 2003.